

Jaarverslag

2018

Index

01

Intro

4

02

Vereniging

6

03

IZB-Focus

12

04

IZB-Impact

20

05

Dabar

26

06

Areopagus

32

07

Hoogleraar
secularisatie-
studies

36

08

Communicatie,
fondsenwerving en
relatiebeheer

38

09

HRM

44

10

Verantwoordings-
verklaring 2018

46

11

Verkorte
jaarrekening

52

12

Risico-analyse

62

Intro

Voor de IZB was 2018 het jaar van het nieuwe meerjarenbeleidsplan. Na een lang en intensief proces werd, mede dankzij de inzet van velen, het document 'In vreugde delen' geboren. Het thema nodigt ons uit om het van de andere kant, van Gods kant, te verwachten als het gaat om 'zending in Nederland' - een land dat zichzelf definieert als gesecculariseerd en waarin gemeente-zijn onder druk staat.

'In vreugde delen' stond centraal in de vele pioniersprojecten in het afgelopen jaar. We zagen nieuwe plekken van hoop geboren worden, in een kerkelijk klimaat dat wordt gekenmerkt door neergang. Tegen de klippen op. We hoorden ontroerende verhalen van Dabaristen, die tijdens de zomer of daarna zagen dat hun werk vrucht droeg. 2018 was ook het jaar waarin Focus een verdere groei doormaakte. Gemeenteleden werden via deze toerustingstrajecten geholpen om dichterbij Jezus te leven en leerden om hun leven te delen. In de pilot met de eerste tien gemeenten zijn veel lessen geleerd. Tegelijkertijd zijn nieuwe gemeenten aan een Focustraject.

In gemeente-zijn stuiten we op de weerbarstigheid van het christelijk geloof in onze cultuur; we merken dat niet in de laatste plaats rondom prediking. Het geeft ons aanleiding om nog grondiger na te denken bij Areopagus over de vraag: hoe werkt dat met het Woord in het deze tijd? Prachtige en diepe gesprekken over prediking vielen ons ten deel. Die gesprekken gaven ook aanleiding om met een aantal andere organisaties gezamenlijk de eerste voorbereiding te treffen voor een Preekfestival. Het is immers niet alleen das *Problem der Predigt*, maar ook de *joy of preaching*.

Organisatorisch was 2018 het jaar van verandering en turbulentie. Jurjen de Groot nam afscheid van de IZB, omdat hij de roeping ontving om de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk te gaan leiden. Dit bracht een bezinning op gang over de manier waarop de organisatie geleid wordt. De uitkomst daarvan was dat besloten is om met een éénhoofdige directie verder te gaan. De al langer lopende bezinning op bestuur en toezicht, mondde in 2018 uit in het voorgenomen besluit om de bestuursstructuur over een andere boeg te gooien en voor te sorteren op een model met een Raad van Toezicht.

We zijn dankbaar voor het goede dat we van God ontvingen, voor de vruchten die we zagen groeien. En we zijn de leden en gemeenten in het land zeer erkentelijk voor hun niet aflatende steun en betrokkenheid.

Namens de directie,

Ds. Sjaak van den Berg

Namens het bestuur,

Ds. Roelof de Wit

Vereniging

Bestuur

In 2018 heeft het bestuur vijf keer vergaderd in Amersfoort, over onder andere de volgende onderwerpen:

- samenwerking met Protestantse Kerk in Nederland;
- visie en missie meerjarenbeleid 2018-2021;
- nieuwe huisvesting in samenwerking met partners;
- beleggingsbeleid en Treasurystatuut;
- externe klachtencommissie;
- werkdruk in werkorganisatie;
- vacature operationeel directeur
- vernieuwing van de bestuursstructuur, statutenwijziging

In 2018 bestond het bestuur uit de volgende personen:

Naam	Functie bestuur	Vanaf	Niet herkiesbaar	Functie	Relevante nevenfuncties
Ds. M.C. (Marco) Batenburg	Voorzitter	2015	2027	Predikant te Gouda	Lid Breed Moderamen Protestantse Classis Gouda
Dr. J. (Jaap) van den Born	Lid	2014	2026	Hoofd onderzoeks-laboratorium Universitair Medisch Centrum Groningen/Universitair hoofddocent Rijks Universiteit Groningen	Voorzitter kerkenraad protestantse wijk-gemeente Martinikerk te Groningen
Ds. M. (Martin) van Dam	Lid	2014	2026	Predikant te Baarn	Raad van Advies voor het Gereformeerd belijden van de PKN (RAGB)
Mw. drs. Z.A. (Inez) Jansen-Smit	Lid	2010	2022	Directeur school voor speciaal basisonderwijs	Geen
Drs. A.P. (Bram) van der Kooy	Penning-meester	2011	2023	Commissaris Bom Group	Voorzitter Stichting Inclusive Trade Initiative
Dr. H. (Bert) de Leede	Lid	2011	2023	Emeritus predikant Docent/onderzoeker Protestantse Theologische Universiteit (tot 2015)	Voorzitter kerkenraad Jeruzalemkerkgemeente te Zwolle en voorzitter Regionaal College Bezwaren en Geschillen van de Protestantse kerk

Ds. A. (Anthon) van Lingen	Lid	2013	2025	Predikant te Kinderdijk-Middelweg	Voorzitter classis Alblasserdam Visitator Classes Alblasserdam/Gorinchem Lid Commissie van Opzicht, Zuid-Holland
Ds. J. (Hans) van Walsum	Lid	2011	2023	Predikant te Alblasserdam	Geen
Ds. R.F. (Roelof) de Wit	Secretaris	2006	2018	Predikant te Ermelo	Geen

In mei 2018 is ds. R.F. de Wit (secretaris) afgetreden als bestuurslid omdat zijn termijn verstreken was. De functie van secretaris wordt sinds die datum waargenomen door ds. J. van Walsum. De Algemene Vergadering heeft ingestemd met het voorstel van het bestuur om zijn plaats vacant te houden in afwachting van de wijziging van bestuursstructuur. In de novembervergadering namen we afscheid van dr. Jaap van den Born, in verband met zijn benoeming tot missionair werker (ten behoeven van de noordelijke provincies). Ook die vacature is om dezelfde reden aangehouden.

COMMISSIE TOETSING FINANCIËEL BELEID

De Commissie Toetsing Financieel Beleid heeft in 2018 tweemaal vergaderd. Op 10 april lag de concept-jaarrekening en jaarrekening ter tafel. Op 5 november heeft de commissie het jaarplan en de conceptbegroting 2019 besproken.

DIRECTIE

Op 25 mei was er het afscheid van Jurjen de Groot, operationeel directeur, wegens zijn vertrek naar de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland. De Groot heeft in zijn periode, eerst als programmamanager en later als operationeel directeur met veel inzet gewerkt aan het vernieuwen van de visie van de IZB en aan het herstructureren van de organisatie. Mede dankzij zijn inspanningen staat de organisatie er goed voor. Na zijn vertrek heeft het bestuur heeft Beljon en Westerterp opdracht gegeven om het vacatureproces te begeleiden. Op basis van interviews binnen de organisatie en na afweging van verschillende mogelijkheden en factoren heeft het bestuur in november 2018 besloten dat het voor de fase waarin de IZB nu verkeert, beter is om verder te gaan onder een eenhoofdige directie en een daarbij behorende structuur in de organisatie te ontwikkelen. In 2019 is deze structuur inderdaad ingevoerd.

BELEID

In 2018 heeft het bestuur het nieuwe meerjarenbeleid vastgesteld voor de periode 2018-2022. De titel daarvan is *In vreugde delen*. De eerste zinnen uit de inleiding geven het verlangen weer dat maakte dat voor dit thema is gekozen: 'Het is een hoge greep om dit meerjarenbeleidsplan van de IZB te centreren rond het thema 'Vreugde'. Daarmee geven we uitdrukking aan ons verlangen dat de vreugde van het evangelie ons opnieuw zal raken en inspireren en dat dit de bron mag zijn van vernieuwd missionair gemeentezijn.'

ORGANISATIEONTWIKKELING

Om tot verdere samenhang en integratie te komen van de afdelingen is het ontwikkelen van het jaarplan 2019 meer dan eerder een gezamenlijke onderneming van de afdelingshoofden geweest. In hetzelfde verband zijn er bijna wekelijks korte chats tussen de afdelingshoofden, met als doel informatieuitwisseling en onderlinge verbanden tussen de werkvelden vinden. Deze korte bijeenkomsten voorzien in een behoefte en helpen om het werk samen te doen.

Eens per maand presenteert een afdeling tijdens een lunch aan de hele werkorganisatie de stand van zaken en vraagt daarbij om feedback en gebed. Dit draagt bij aan het goed geïnformeerd zijn en aan de onderlinge betrokkenheid. Het IdentityTeam, ingesteld in 2017, coördineert deze ID-lunches. In het najaar heeft ze een peiling gedaan onder de kantoor-medewerkers van de IZB naar werkvreugde en tevredenheid. Over het algemeen zijn de scores goed. Aandachtspunten waren de werkdruk en de gehorigheid van het gebouw.

BESTUURSSTRUCTUUR

In 2018 heeft het bestuur ingestemd met een voorstel van bestuurscommissie om aan de AV het voornemen voor te leggen de bestuursstructuur te veranderen naar een model met een Raad van Toezicht. De uitwerking van dit besluit in statuten en een reglement is op hoofdlijnen in gereedheid gekomen en zal in 2019 verder worden uitgewerkt om ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de leden. De verandering in structuur helpt om het onderscheid tussen besturen en toezichthouden op een consistente manier uit te voeren. Daarnaast behelst de nieuwe structuur ook een verbreding van de samenstelling van het toezichthoudend orgaan. Er worden meer mensen in grotere mate van variatie qua achtergrond en expertise voorgedragen om zitting te nemen in de Raad van Toezicht. Het doel daarvan is het organiseren van 'voice' uit de werkvelden van de IZB op toezichthoudend niveau.

HUISVESTING

Sinds de verkoop van de panden aan de Johan van Oldebarneveltlaan, huurt de IZB kantoorruimte in de Amersfoortse binnenstad: Pakhuis 'De Hoop, Breestraat 58-61. De bedoeling is om te komen tot gezamenlijke huisvesting met strategische partners. De overtuiging daarbij is dat fysieke nabijheid samenwerking stimuleert. In 2018 is gewerkt aan het ontwikkelen van een visie op huisvesting. Dit mondt uit in het concept van een campus, waarbij het gaat om ontwikkelen, ontmoeten ontvangen. In 2019 vindt besluitvorming plaats.

SAMENWERKINGSPARTNERS

IZB is er zich van bewust dat samenwerking met andere organisaties noodzakelijk en verrijkend is voor de roeping die we hebben. In 2018 heeft ze daar verder aan gewerkt. De samenwerking met de Protestantse Kerk in Nederland is in 2017 in een nieuwe overeenkomst bekrachtigd. Onderdeel van deze overeenkomst, die ook geldt voor de GZB en de HGJB, is dat partijen op de terreinen waarop ze samenwerken een gezamenlijke paragraaf schrijven voor het jaarplan. Op het terrein van coaching en intervisie werd intensief samen gewerkt met Coby van der Zee (Dynanoia). IZB en het Team Missionair van de Protestantse Kerk in Nederland hebben in het jaarplan 2019 onder andere beschreven dat de IZB zeven nieuwe pioniersplekken beoogd te stichten.

Met verwante organisaties als de Gereformeerde Bond, de GZB en de HGJB heeft de IZB geregeld overleg over lopende zaken en mogelijkheden voor nadere samenwerking. Met GZB en HGJB wordt samengewerkt in de programmalijn Focus. In 2018 werd een begin gemaakt met samenwerking met E&M op het vlak van de begeleiding van pioniersplekken. Met de CV en het CGB is overleg over samenwerking en wederzijdse kruisbestuiving. Ook zijn er contacten met EW en New Wine.

Met de Bond van Hervormde Zondagsscholen, de Hervormde Mannenbond en de Hervormde Vrouwenbond zijn er geregeld contacten geweest tijdens de halfjaarlijkse overlegmomenten. Daarnaast vond er overleg plaats met de CGK en is de IZB betrokken bij de NZR en MissieNederland.

IZB-Focus

FOCUSTRAJECTEN IN 2018

De tien (wijk)gemeenten die in januari 2017 in het kader van de pilot van start gingen, doorliepen in 2018 de tweede helft van het Focustraject. In januari 2018 sloten de Hervormde Gemeente in Nieuw-Vennep Burgerveen, de Bethlehemkerk in Den Haag en PKN-wijkgemeente De Ontmoeting in Almelo zich bij de pilot aan. De evaluaties laten zien dat er in de deelnemende gemeenten veel in beweging komt. Een groot deel van de actieve gemeenteleden neemt deel aan het gemeente-brede proces van bezinning. De koppeling tussen kerkdiensten en kringen, en het gezamenlijk bezig zijn met dezelfde thema's werkt verbindend. Uit kringen die met het gespreksmateriaal werken, horen we dat gesprekken persoonlijker worden en zich verdiepen. Missionair gemeente-zijn komt veel meer op de agenda van de kerkenraad, wordt minder gedelegeerd aan een commissie en meer gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Urgentiebesef en verlangen naar verandering groeien. Het beeld verschilt per plaats, maar alle deelnemende gemeenten getuigen van positieve effecten van het Focustraject.

In 2018 bleef de belangstelling voor Focus groot. Vijftien kerkenraden werden bezocht om een oriënterend gesprek over Focus te voeren. Daarnaast gingen elf gemeenten een zogenaamd voortraject in waarin gemeenten nadenken over de missionaire roeping. Uiteindelijk begonnen negen gemeenten in het najaar aan de opstartfase. Zij zullen in 2019-2020 het Focustraject doorlopen. De voortrajecten, en met name de gemeente-avond over de FocusScan blijken ook waarde in zichzelf te hebben en leiden vaak tot een zeer open en kwetsbaar gesprek over wat er leeft in de gemeente.

Gemeente	Trajectbegeleider	2017	2018	2019	2020
Maarssen Ichthusgemeente	Ds. N.J.M. Goedhart				
Houten Sionkerk	M. van den Boogaart				
Hilversum Grote Kerk	Ds. K. van Meijeren				
Leiden Marekerk	M. van den Boogaart				
Ooltgensplaat Hervormde Gemeente	Ds. K. van Meijeren				
Alblasserdam Havenkerk & Ontmoetingskerk	M. van den Boogaart				

Gemeente	Trajectbegeleider	2017	2018	2019	2020
Nijkerk Hervormde Gemeente (wijk 1,2 & 3)	Ds. K. van Meijeren				
Nieuw-Vennep Hervormde Gemeente	D. Berendsen (15/11/18)				
Almelo De Ontmoeting	Ds. C. Elsinga				
Den Haag Bethlehemkerk	Ds. A. Vastenhoud				
Middelburg De Ontmoeting	Ds. P.J. Visser (1/1/18)				
Almkerk Hervormde Gemeente	Ds. D. Wolters (1/3/19)				
Amersfoort Sint Joriskerk	Ds. K. van Meijeren				
De Bilt Dorpskerk	Ds. H. Dankers				
Gouda Sint Janskerk (A en B)	M. van den Boogaart				
Groningen Martinikerk	Ds. P. Versloot				
Huizen Meentkerk	Ds. K. van Meijeren				

TRAJECTBEGELEIDING

Vanwege de groei in het aantal gemeenten werd het team van trajectbegeleiders uitgebreid. De gemeente in Nieuw-Vennep werd bijgestaan door Dorothée Berensen die op 15 november 2017 als trajectbegeleider bij de IZB in dienst trad. Wijkgemeente de Ontmoeting in Middelburg heeft een heel jaar voor het voortraject uitgetrokken om in januari 2019 met blok 1 van het Focustraject te beginnen. Dit traject wordt begeleid door ds. Paul Visser die hiervoor vanaf 1 januari 2018 is aangesteld. Voor de begeleiding in Almkerk wordt per 1 maart 2019 ds. Dick Wolters aangesteld.

Inhoudelijk bouwen we steeds meer expertise op rondom het proces van trajectbegeleiding. We willen dit in 2019 verder in kaart brengen en deels ook op papier zetten.

De trajecten in gemeenten in Den Haag en Almelo werden begeleid door eigen missionair predikanten, respectievelijk ds. Ad Vastenhout en ds. Catherinus Elsinga. Zij worden gecoacht door ervaren trajectbegeleiders vanuit het IZB-kantoor in Amersfoort. Deze alternatieve wijze van begeleiding vormde een pilot binnen de pilot. Voor de groep gemeenten die in 2019 start is besloten hiermee door te gaan: in Groningen, De Bilt en Pijnacker worden de trajecten begeleid door de eigen missionair predikanten.

MATERIAALONTWIKKELING

In de loop van 2018 werd het basismateriaal van de Focustrajecten voltooid, door het schrijven van Blok 5 ("Jezus en het Koninkrijk") en Blok 6 ("Vrucht dragen door Jezus") van het gespreksmateriaal voor kringen, gespreksgroepen en kinder- en jeugdwerk. In september 2018 werd de afronding van de 47 werkboeken gemarkeerd met een feestelijk moment met de samenwerkingspartners HGJB en GZB. De feedback uit gemeenten over het materiaal is overwegend positief. De overgang van van informatief leren (cognitief, vergroten van (Bijbel)kennis) naar transformatief leren (gericht op verandering van gedrag en cultuur) is wel voor veel kringen een grote stap. De onderdelen 'verhalen delen' en 'in beweging komen' zijn hiervoor belangrijk, maar het vraagt tijd en toerusting om hiermee vertrouwd te raken.

Op basis van de feedback van de pilotgemeenten werd het materiaal van blok 1-3 herzien en samengevoegd tot één jaarbundel per doelgroep (volwassenen, jongeren 16+, tieners 16-, kinderen groep 6-8 en groep 3-5). Ook zijn de gezinsmomenten behorend bij blok 1-3 aangevuld tot 30 gesprekken en gebundeld in een handzaam boekje voor aan tafel of op vakantie.

In 2018 is ook materiaal ontwikkeld dat gebruikt kan worden als voorbereiding of aanvulling op de 7 blokken. In samenwerking met Ron van der Spoel, pionier 'gebedsposten' in Amersfoort, is een katern met drie gesprekken over **Gebed** ontwikkeld dat door Focus-gemeenten kan worden gebruikt als aanvulling op de bestaande blokken.

Tenslotte is in samenwerking met de afdeling Relatiebeheer en Fondsenwerving het boekje **Geloven op werkdagen** ontwikkeld met voor elke werkdag, twee weken lang, een Bijbelgedeelte, een paar gedachten, een vraag, een gebed en soms een oefening of lied. Dit boekje is onder christenondernemers verspreid en vervolgens in grote mate besteld, zodanig dat in 2018 een tweede druk nodig was. Van deze tien overdenkingen zijn podcasts gemaakt. In verlengde daarvan is de afdeling mee gaan werken aan wekelijkse podcast **Woord voor de werkweek**.

Voor het Focus-materiaal van Blok 5 en 6 is ook een aantal video's geproduceerd. Deze video's kunnen worden gedownload van de site en gebruikt in gesprekskringen en groepen. Daarnaast is een korte documentaire/introductiefilm van ongeveer 15 minuten

gemaakt waarin predikanten, een kerkenraadslid en kringleden uit het eerste cohort van de pilot terugblikken op hun ervaring met Focus. Vanuit belangstellende gemeenten komt vaak de vraag naar opgedane ervaringen met Focus. Door het vertonen van deze film kan hiervan een indruk opgedaan worden.

THEMA'S VAN HET FOCUS GESPREKSMATERIAAL

Het Focusmateriaal behandelt per periode van drie maanden gemeente breed een thema. In totaal wordt gedurende twee jaar gesproken over zes thema's die de gemeente helpen om opnieuw op Jezus gericht te raken. In dit eerste jaar behandelden de nieuwe pilot-gemeenten vier thema's: Eerst deden de gemeenten twee 'oefengesprekken' over twee van de kernwaarden van Focus: **verlangen en verlegenheid** (blok 0).

Jezus ontmoeten (blok 1) - wij kunnen alleen geloofwaardige getuigen van Jezus Christus zijn, wanneer we Hem zelf persoonlijk kennen. Daarom begint het Focus traject met de vraag wie Jezus voor ons zelf is, hoe wij Hem hebben leren kennen en hoe anderen in onze omgeving Hem zouden kunnen ontmoeten.

Jezus dichtbij (blok 2) – in het tweede blok gaat het gesprek over de navolging van Jezus, in het perspectief van Pasen en Pinksteren. Het gaat er om dat Hij zelf als de levende Heer bij ons is door zijn Geest. Missionair zijn begint niet met het optuigen van een activiteitenprogramma maar met dichtbij Jezus leven in onze eigen concrete situatie.

Jezus in jouw wereld (blok 3) – vervolgens worden de deelnemende gemeenten gestimuleerd om na te denken over hoe zij zelf als christenen hun plek in nemen in de samenleving, op hun werk, in de straat enz. Hoe kunnen zij daar iets van Jezus Christus laten horen en zien?

In de meeste gemeenten werd tijdens het derde blok ook een gemeenteavond over het thema '**geloof en werk**' georganiseerd. Daartoe werd een extra katern ontwikkeld dat in twee gesprekken dieper ingaat op dit thema.

De tien gemeenten die het tweede jaar van het Focus traject ingingen, behandelden de volgende thema's: **Gemeente van Jezus** (blok 4) - Wat betekent het om als een open gemeenschap de liefde van Christus in deze wereld zichtbaar te maken? Hoe kan de kerk gastvrij, dienend, getuigend en zegenend in haar omgeving aanwezig zijn en in Jezus' naam verschil maken?

Jezus en het Koninkrijk (blok 5) - Wat bedoelde Jezus wanneer Hij sprak over het Koninkrijk van God? We willen onze visie van wat 'missionair zijn' inhoudt, verbreden. We kijken in de gesprekken naar de komst, de Koning en de kracht van het Koninkrijk.

Vrucht dragen door Jezus (blok 6) - God wil iets met deze wereld en gebruikt jou en jouw gemeente. Missionair leven is verbonden zijn met Christus en vrucht dragen. Wat betekent dit vrucht dragen in ons dagelijks leven van werk, gezin, school, straat en samenleving?

UITWISSELING

Vier keer werd een predikantendag georganiseerd waar de predikanten van de Focusgemeenten toegerust werden door sprekers en ervaringen konden uitwisselen. De laatste dag was met de nieuwe groep predikanten uit het cohort 2019-2020. Deze werden door de predikanten bijzonder gewaardeerd. Aan de orde kwamen o.m. de prediking (met Kees van Ekris) en leiding geven aan verandering (met Sake Stoppels).

Daarnaast vonden er een landelijke Focusdag plaats waar ongeveer honderd kerkenraadsleden en Focusgroepleden uit de pilotgemeenten aan deelnamen. Het thema van Blok 6 werd toegelicht, IZB-directeur Dr. Sjaak van den Berg hield een Bijbelstudie over dit thema, ervaringen uit de gemeenten werden gedeeld en de deelnemers konden workshops volgen. Mooi was de samenwerking met de afdeling Dabar waarbij de nieuwe jongerenband de samenzang op de Focusdag begeleidde. Ook werd een goedbezochte Focusavond gehouden waarop ds. Ron van der Spoel sprak over Gebed. Gemiddeld één maal per zes weken verstuurde het Focusteam de digitale FocusNieuws met informatie en verhalen uit de gemeenten. De website werd vaak geraadpleegd door gemeenteleden van de pilotgemeenten, maar ook door vele anderen op zoek naar meer informatie over Focus.

VOORTRAJECTEN EN OPSTARTFASE

We hebben in 2018 ook gewerkt aan een effectievere opzet van het voortraject. (Voormalig) operationeel directeur Jurjen de Groot heeft in het kader van zijn Managementstudie aan Nijenrode University een onderzoek gedaan naar het werkproces van het voortraject en hierin verbeteringen voorgesteld. Naar aanleiding van het onderzoek zijn verschillende stappen in het proces aangescherpt en is een Focusfilm ontwikkeld waarin we ervaringen uit gemeenten die met Focus gewerkt hebben delen. Ook hebben we in samenwerking met het Impact Centre van de Erasmus Universiteit en de PThU de FocusScan vernieuwd, zodat deze nu ook gebruikt kan worden als nulmeting voor het impactonderzoek 'Impactmeting Focustrajecten'.

In 2018 is samen met het Impact Centre Erasmus (Erasmus Universiteit) en de PThU gewerkt aan het opzetten van een meerjarig impactonderzoek. Er is een zogenaamde *Theory of Change* ontwikkeld, waarin de interventielogica van Focus wordt beschreven. Wat zijn de effecten van de interventies die we tijdens een Focustraject in gemeenten doen? In hoeverre worden de doelstellingen gehaald? Op welke punten moeten we bijsturen? Het is duidelijk dat de meetbaarheid van de effecten van ons werk in gemeenten best een spannend punt is. Toch willen we de komende jaren dit wel gaan onderzoeken.

FOLLOW UP AFGERONDE FOCUSTRAJECTEN

Het Focustraject is in de gemeenten die in 2017 aan de pilot begonnen aan het einde van 2018 afgerond. In de meeste van deze gemeenten wordt in de eerste helft van 2019 nog tijd genomen om vorm te geven hoe wat geleerd en ontwikkeld is door Focus voortgezet kan worden. Er is bij de meeste gemeenten een verlangen om de beweging die tijdens het Focustraject op gang is gekomen, door te laten gaan. In een aantal gevallen blijft de trajectbegeleider hiertoe gedurende het hele jaar 2019 een aantal uren gedetacheerd in de gemeente. Ook wordt een supervisie-traject aan de predikanten aangeboden.

FOCUS IN DE NOORDELIJKE PROVINCIES

In de loop van 2018 heeft het onderzoek naar de Kerk in het Noorden een concreet vervolg gekregen in de vorm van het project 'Focus in de noordelijke provincies', waarin we de komende jaren in het bijzonder kleine en kwetsbare gemeenten in Groningen, Friesland en Drenthe willen ondersteunen met Focustrajecten. Per 1 januari 2019 is dr. Jaap van den Born voor 40% als coördinator voor Focus in het Noorden aan het werk gegaan.

FOCUS EN DE WERELDKERK

In november 2018 is met de GZB opnieuw een Experience reis georganiseerd naar Praag voor jongeren uit Focus-gemeenten. Daarnaast is in 2018 met de GZB de mogelijkheid onderzocht om buitenlandse gemeenten op te nemen in de *learning community* van Focus-gemeenten. In het kader daarvan is een bezoek gebracht aan de UNEPREF in Frankrijk. Dit kerkgenootschap heeft gevraagd om ondersteuning. De intentie is dat de GZB in de loop van 2019 een zendingspredikant naar Frankrijk uitzendt, die o.a. de coördinatie van een pilot voor een gecontextualiseerde versie van Focus in Frankrijk op zich zal nemen. Het Focusteam van de IZB zal als expertisecentrum betrokken zijn bij de ontwikkeling.

IZB-Impact

In een tijd waarin we binnen de kerk van krimp spreken, zijn we dankbaar dat we ook groei en vernieuwing mogen zien. Dankbaar zijn we als afdeling dat we betrokken mogen zijn bij de start, begeleiding en ontwikkeling van nieuwe missionaire initiatieven. Binnen bestaande initiatieven zien we hoe toegewijde christenen (betaald en onbetaald) zoeken naar nieuwe wegen om het evangelie verkondigen in Woord en daad. Het blijft steeds opnieuw bijzonder als we horen van mensen die tot geloof komen en gedoopt worden. Of bijvoorbeeld wanneer er binnen een nieuwe geloofs-gemeenschap gekozen wordt om het Avondmaal te vieren. Daarnaast blijven we nieuwe mensen ontmoeten die het verlangen hebben om binnen hun context te zoeken naar wegen om mensen te bereiken met nieuwe vormen van kerk zijn. Het resulteerde in 2018 tot vijf nieuwe initiatieven.

NIEUWE BELEIDSPERIODE

In 2018 ging formeel de nieuwe beleidsperiode in. Bij de start van nieuwe initiatieven werden daarmee de nieuwe vastgestelde criteria van kracht. In de samenstelling van de verzameling initiatieven waarbij de IZB betrokken is, zien we dit steeds meer zichtbaar worden. Het aantal pioniersprojecten is toegenomen. Als gevolg van projecten die aflopen zien we een daling in het aantal projecten die niet gericht zijn op gemeenschapsvorming. Daarnaast loopt het aantal werkers die individuele begeleiding afnemen af. We zien de samenstelling van de groep met initiatieven en betrokken werkers veranderen. De aandacht verschuift steeds sterker naar pionieren en de vorming van nieuwe geloofs-gemeenschappen.

STARTBEGELEIDING

- We hebben een begin gemaakt met een nieuwe aanpak binnen de startbegeleiding. Het betekent dat we intensiever betrokken zijn bij de ontwikkeling van een nieuwe pioniersplek. Daarbij richten we ons op het pioniersteam maar ook op de betrokken kerkenraden. Na een eerste jaar ervaring opgedaan te hebben, hebben we indruk dat het beter lukt om lessen die we de afgelopen jaren geleerd hebben over te brengen op de teams en kerkenraden.
- We zien een toename in vragen uit het land naar de mogelijkheid om een nieuwe initiatief te starten.
- Er zijn contacten gelegd binnen verschillende regio's in het land die ook wel aangeduid worden als 'open plekken' met het doel om nieuwe initiatieven te starten. Het valt niet mee om daar ook daadwerkelijk een initiatief te starten. We hebben ervaren dat de begeleiding hier een andere aanpak en meer tijd vraagt. Zo blijken ter plaatse weinig mensen beschikbaar die zich kunnen of willen verbinden aan een nieuw initiatief.

NIEUWE COLLEGA

In 2018 werd Nelleke Kruijmer aangenomen als nieuwe begeleiders van pioniersprojecten. Een zeer welkome aanvulling voor de afdeling.

SAMENWERKING TEAM PIONIEREN PKN

De afdeling Impact is nauw betrokken bij het programma pionieren van de PKN. We vergaderen mee met het team pionieren en zijn betrokken en leveren een bijdrage aan de leergemeenschap (o.a. pionierstraining).

LEER- EN INSPIRATIEPROGRAMMA

Door de inzet en aandacht gericht op de nieuwe beleidskeuzes en een vacature binnen de afdeling is er minder ingezet op de verdere ontwikkeling van het leer- en inspiratieprogramma. Daarnaast betekent het groter aantal pioniersplekken dat de betrokken werkers ook een aanbod ontvangen vanuit het LDC. Het vraagt om een goede afstemming binnen het totale aanbod. Daarnaast vraagt het van ons bezinning op wat we wel en niet aan moeten bieden. Bestaande elementen in het programma zoals de jaarlijkse tweedaagse en intervisie hebben gewoon plaatsgevonden maar er zijn minder leer- en inspiratiedagen en de studiemiddagen georganiseerd dan vooraf het plan was.

Programma onderdelen 2018

- Tweedaagse met als thema 'Biddend leven en werker';
- Leer en inspiratiedag over het thema 'Het delen van Jezus in jouw context';
- Trainingsdag over 'grenzen';
- Vier contactmomenten met intervisie.

DOOP- EN SACRAMENTEN

In de afgelopen jaren zagen we een toename van het aantal nieuwe kerkplekken waar doop en/of het Heilig Avondmaal wordt gevierd. Missionair werker Theo Vreugdenhil (Cross Culture Nieuwegein) ontving in 2018 de bevoegdheden van predikant.

ONDERZOEK OPEN PLEKKEN

In samenwerking met de PKN werd een vooronderzoek gestart naar mogelijkheden om op open plekken nieuwe initiatieven te starten. De uitkomsten van het onderzoek leidde tot een nieuw project gericht op het aanstellen van verkenner in drie regio's om te komen tot een aantal nieuwe missionaire initiatieven. Dit project krijgt in 2019 nadere uitwerking.

Ontwikkelingen binnen projecten

- In Rosmalen is de pioniersplek CRUX van start gegaan. Ds. Wolter Stijf is betrokken als pionier.
- Vanuit Noorderlicht Rotterdam is een nieuwe pioniersplek gestart met de naam Noorderlicht Oranjekerk. Niels de Jong is betrokken als voortrekker. In 2019 hoopt men een nieuwe pionier naast hem aan te stellen.
- In Rotterdam-Zuid is de pioniersplek De Echo van start gegaan. Johan Bos is betrokken als pionier.
- Het project Kerk in Westerbijk heeft de status van een pioniersplek gekregen. Daarmee is de betrokkenheid vanuit de IZB afgerond en wordt de begeleiding vanuit Amsterdam georganiseerd.
- Het project in 'Geroepen om tot zegen te zijn' in Nieuw-Beijerland is geëvalueerd en afgerond.
- Het project in 'Tot eer van God en tot zegen van mensen' in Bussum is geëvalueerd en afgerond.
- In Amersfoort – Vathorst is de IZB een nieuw initiatief gestart met de naam Gebedsposten. In 2018 heeft het initiatief de status van pioniersplek ontvangen. Ron van der Spoel is betrokken als pionier.
- In Sebaldeburen is de IZB betrokken bij een nieuw initiatief dat de status van pioniersplek heeft ontvangen. Het project start wanneer een pionier is aangesteld. We hopen dat de vacature in 2019 wordt vervuld.
- Gert van den Bos heeft afscheid genomen als werker bij het project 3D in Capelle aan den IJssel. Hij werkt nu in voor Assen Zoekt in Assen.
- Kaj en Rianne te Voorde zijn aangesteld als de nieuwe pioniers van Vitamine G in Hilversum.
- Martijn van Laar heeft afscheid genomen in Rotterdam-Delfshaven en is nu werkzaam bij Eltheto in Amsterdam.
- In het voorjaar van 2018 nam Marius van Duijn afscheid bij Utrecht de Haven. Mirjam Verschoof kwam in het najaar van 2018 de nieuwe pionier van De Haven.

Overzicht missionaire initiatieven IZB Impact 2018

Aantal initiatieven:	33
Aantal nieuwe initiatieven:	5
Totaal aantal betrokken werkers:	39
Met partnerschap IZB:	14
Pioniersplekken:	16
Begeleiding individuele werkers:	6

1) Gemeenschapsvorming & kerkplanting IZB

1.	Amsterdam, Kerk in Westerwijk	Mark Schippers
2.	Groningen, Het Pand	Jan Waanders (IZB)
3.	Rotterdam, Geloven in Spangen	Nico van Splunter (IZB)
4.	Rotterdam, Licht op Zuid	Martijn Weststrate
5.	Zoetermeer, Perron 61	Arte Havenaar

2) Werken aan missionair (re)vitalisering van gemeente (kerk in de buurt en netwerkkerk)

6.	Bussum, Wijkgemeente Sion	Anton Verstoep
7.	Den Haag, Bethlehemkerk	Ad Vastenhoud (IZB)
8.	Almelo, wijkgemeente De Ontmoeting	Catherinus Elsinga
9.	Nieuw Beijerland	Hendrik Klaver
10.	Westbroek	Anton Verstoep

3) Werken aan een missionaire levenshouding: gemeente als vormingsplek en oefenplaats

11.	Utrecht, Jacobikerk	Wim Vermeulen (IZB)
12.	Groningen, Martinikerk	Pieter Versloot

4) 3D IZB Dagelijks Dichtbij Delen

16.	Capelle aan den IJssel	Gert van den Bos
17.	Rotterdam Kralingen	Ageeth Palland (IZB)

5) Pioniersplekken PKN via IZB

18. Almelo, LINKT	Catherinus Elsinga
19. Amersfoort, Gebedsposten	Ron van der Spoel (IZB)
20. Amsterdam, Hebron	Jurjen de Bruijne
21. Amsterdam, Huis voor de ziel	Paul Visser
22. Hilversum, Vitamine G	Kaj en Rianne ten Voorde
23. Nieuwegein, Cross Cultural	Theo Vreugdehil (IZB)
24. Leerdam, Daar Al-Nour (samenwerking E&M)	Rakaan Alexman
25. Rosmalen, CRUX	Wolter Stijf
26. Rotterdam, De Bron	Fred Kappinga en Elselijn Wajer-Hoogendam
27. Rotterdam De Echo	Johan Bos
28. Rotterdam OMG	Elizabeth de Jong en Niels de Jong (IZB)
29. Rotterdam Oranjekerk	Niels de Jong
30. Utrecht, De Haven	Mirjam Verschoof
31. Huizen, De Brug	Jan Verkerk
32. Zeist, (samenwerking E&M)	Samer Younan en Rana Alobad
33. Zwijndrecht, Het Badhuis	Peter Huijser

Ondersteuning projectmatig missionair werk – netwerk IZB

Waarbij werkers en/of gemeenten gebruik maken van begeleidingsaanbod door de programmalijn

34. Delft	René Strengtholt (in 2018 gestopt)
35. Voorthuizen	Wim van der Vegte
36. Veenendaal	Nico Grijzenhout (IZB)
37. Den Haag – De Laak	Petra de Nooy
38. Rotterdam Delfshaven	Martijn van Laar (in 2018 gestopt)
39. Papendrecht	Lisette Verweij

Dabar

In 2018 hebben ongeveer 350 jongeren en 22 campingpastors het evangelie gedeeld op 21 campings in Nederland. Vele campinggasten zijn door persoonlijke gesprekken en de diverse Dabar activiteiten met het evangelie in aanraking gekomen en hebben Gods liefde ervaren. We hebben hiervan prachtige getuigenissen.

Er wordt naar Dabar uitgekeken door kinderen, jongeren en ouderen. Campinggasten plannen hun vakantie op de aanwezigheid van Dabar. Dit jaar hebben we dat in het bijzonder gemerkt omdat er een aantal periodes geen Dabarteams op diverse campings waren. We kregen berichten van campinggasten dat ze Dabar erg miste. Dabar hoort er voor veel campings echt bij!

2018 is voor Dabar een overgangsjaar geweest. In juni is de toenmalige coördinator Dabar vertrokken naar het dienstencentrum van de PKN en half juli is de nieuwe programmaleider Dabar gestart. In de afgelopen jaren is Dabar geprofessionaliseerd; de komende jaren staan voor innovatie: vernieuwing en verbreding.

VOORJAAR 2018 – VOORBEREIDING ZOMERSEIZOEN 2018

Toerusting

- Het jaarthema voor 2018 was 'In goede handen', naar aanleiding van het evangelie naar Johannes, hoofdstukken 12 t/m 17.
- Er zijn 5 regioavonden voor plaatselijke commissies georganiseerd in januari en februari 2018. De focus van deze avonden lag op het functioneren van de plaatselijke commissies en de betrokkenheid van de kerkelijke gemeenten bij het Dabarwerk op de campings.
- Het Dabar Ontmoetingsweekend (DOW) is gehouden van 4 t/m 6 mei 2018 in de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). Naast de gezamenlijke bijeenkomsten waren er verdiepende keuze programma's en workshops. Deze waren ingedeeld in tracks: Deel je geloof – in woorden, Deel je geloof – In daden, Deel je geloof – Wat betekent dit voor mij? Het DOW werd afgesloten met een uitzenddienst die bijgewoond werd door familie, vrienden, gemeenteleden en andere belangstellenden.
- De toerustingsdag voor campingpastors was voor het eerst geïntegreerd in het Dabar Ontmoetingsweekend zodat de campingpastors meer feeling kregen met het totaalconcept van Dabar en kennis konden maken met de plaatselijke commissies en teamleden. Uit de evaluatie kwam hierover een positieve waardering.
- De lastminute toerustingsavond in juni is vervallen in verband met een gebrek aan aanmeldingen. Deze avond werd voorgaande jaren georganiseerd voor nieuwe Dabaristen die het Ontmoetingsweekend gemist hadden in verband met hun late aanmelding.
- Er is een teamleidersbrochure geschreven. Deze brochure is een aanvulling op de Dabar handleiding voor teamleden.

Promotie Dabar

- Er is veel inzet geweest om mogelijkheden te vinden voor promotie op de jeugd- en studentenverenigingen. Dabar PR-vrijwilligers en medewerkers hebben een tiental verenigingen bezocht en het Dabarverhaal kunnen vertellen. Ook is Dabar aanwezig geweest op events zoals de Houvast-avonden, de Kerstconferentie (HGJB) , Soul Survivor en Heart Beat.
- De pool van PR-vrijwilligers is uitgebreid en zij zijn toegerust door Michaël Boon van de afdeling relatiebeheer.

Materialen

- Voor het kinderwerk is materiaal van Timotheus herschreven naar de context van de camping. Het herschrijven is gedaan door vrijwilligers van Dabar die een pedagogische achtergrond hebben.
- Voor het tienerwerk werd gebruik gemaakt van materiaal van Youth for Christ; Rock Solid en Solid Friends. Het materiaal van Rock Solid was voor het eerst digitaal beschikbaar.

CRM

- In 2018 is de registratie van teamleden en campingpastors voor het eerst in CRM verwerkt.

ZOMER 2018 – DABARWERKSEIZOEN

Het Dabarzomerseizoen liep van 13 juli tot en met 25 augustus 2018. Op camping De Kriembelberg in Ermelo is er tijdens het hemelvaartswEEKEND (9 mei tm 13 mei 2018) ook een Dabarteam actief geweest.

- Met groot enthousiasme en beVlogenheid is er Dabarwerk gedaan op de campings door Dabarteams en campingpastors met ondersteuning van de plaatselijke commissies. Er zijn dagelijks animatieprogramma's gedraaid, mooie gesprekken gevoerd tijdens de kinderbijbelclubs, jongerensoos en in een op een gesprekken.
- In de pers is ruime aandacht geweest voor Dabar op de camping. In diverse landelijke en regionale dagbladen zijn interviews met campingpastors, dabarteams en campinggasten verschenen en er is een filmopname gemaakt die ook is uitgezonden op diverse landelijke TV zenders.
- De meeste Dabarteams hebben goed tot zeer goed gefunctioneerd. De vrijwilligers zijn gegroeid in geloof, hoop en liefde. Een aantal vrijwilligers hebben door het doen van Dabar God voor het eerst in hun leven persoonlijk ervaren.
- Er was soms ook ruis of er ontstonden conflicten binnen teams of tussen team en plaatselijke commissie. Plaatselijke commissies en/of het landelijk Dabar hebben

hierin een bemiddelende en coachende rol gehad.

- De meeste campingpastors hebben goed tot zeer goed gefunctioneerd. Er was een goede samenwerking met de Dabarteams. Voor campingpastors die voor het eerst Dabar deden was het soms zoeken naar hoe ze vorm moesten geven aan het campingpastoraat. De plaatselijke commissies en/of het landelijk Dabar hebben hierin een coachende rol gehad.
- Er is 1 keer gebruik gemaakt van het noodnummer van Dabar. Dit ging om advies over hoe te handelen bij het waarnemen van kinderverwaarlozing/mishandeling.
- Vrijwilligers komen op de camping met enige regelmaat in aanraking met jongeren en ouderen die occult belast zijn. Dit is een heel ingewikkelde thematiek. Een team heeft contact opgenomen met de workshopleider van de workshop op het DOW over 'omgaan met occultisme'.
- Door de nieuwe programmaleider Dabar zijn diverse gesprekken gevoerd met teamleden, teamleiders, campingeigenaren, campingpastors en plaatselijke commissieleden over hoe het Dabarwerk functioneert en wat daarin verbeterd kan worden. Deze gesprekken hebben plaatsgevonden op de campings tijdens het Dabarzomerseizoen.
- Camping Laag Kanje te Maarn heeft net na het zomerseizoen definitief besloten om te stoppen met Dabar, omdat ze de keuze hebben gemaakt voor professioneel animatiewerk. Op die manier kunnen ze blijven concurreren met de omliggende campings. Dabar is meer dan 25 jaar actief geweest op deze camping.
- Het Dabarzomerseizoen is afgesloten met een Celebration op 5 oktober 2018.

Dabar 2018 in cijfers:

• Aantal deelnemers:	358
• Gemiddelde leeftijd dabaristen:	20,4 jaar
• Aantal Dabarperiodes:	61*
• Aantal weken Dabar:	92
• Aantal campings met Dabar:	20
• Aantal campingpastors:	22**
• Aantal campings met campingpastoraat:	10

* Het aantal aanmeldingen van vrijwilligers om Dabarwerk te doen in 2018 was lager dan voorgaande jaren. Hierdoor zijn van de 61 Dabarperiodes 11 periodes op diverse campings niet doorgegaan. Een periode kan 1 of 2 weken bevatten.

** Campingpastorechtparen worden als 1 geteld.

NAJAAR 2018 - VERNIEUWING EN VERBREIDING

In het najaar is een start gemaakt met het verkennen van nieuwe wegen om Dabar te

vitaliseren en om de dalende trend van het aantal dabaristen en campings een halt toe te roepen. Op 30 november is er een eerste heidag geweest met teamleiders, campingpastors, plaatselijke commissieleden en de werkgroep Toerusting om de plannen voor 2019 te bespreken en doelen voor 2019 vast te stellen.

Doelstellingen Dabar seizoen 2019:

- Op alle Dabar campings, alle periodes met evenwichtige teams goed Dabarwerk doen.
- Op het Dabar Ontmoetingsweekend (eind mei 2019) zijn alle teams compleet.

Concrete plannen voor 2019:

- Teamleiders krijgen een prominente rol in het werven en samenstellen van hun eigen team. Teamleiders zullen actief worden geworven. Goede reviews door plaatselijke commissies over teamleiders zullen leidend zijn.
- Teamleiders worden gecoacht in leiderschap met als doel evenwichtige teams. In het voorjaar van 2019 zal er een leer- en inspiratiedag voor teamleiders worden gehouden onder leiding van een deskundige leiderschapscoach/schrijver/adviseur.
- We zijn actief aanwezig op social media, events, jeugdverenigingen en catechese-groepen. We intensiveren contacten met christelijke studentenverenigingen. Storytellingsfilmpjes zijn onderdeel van de PR.
- Er wordt een Dabarspel ontwikkeld om jongeren kennis te laten maken met wat Dabar is.
- Er wordt een survey gedaan onder christelijke jongeren naar hun leefwereld, geloofsbeleving, missionaire bewustwording en betrokkenheid op hun kerkelijke gemeente. Deze survey wordt in samenwerking met de HGJB en GZB uitgevoerd. De uitkomsten van deze survey worden gebruikt voor de vernieuwing en verbreding van Dabar.
- Het animatiewerk krijgt een kwaliteitsimpuls zodat Dabar relevant blijft voor campings.
- Er komt een teamsponsoractie om het eigen animatiewerk een impuls te geven en te investeren in de toekomst van Dabar.
- Nieuwe campingpastors krijgen een mentor, afkomstig uit de kring van ervaren campingpastors.
- Het Dabarontmoetingsweekend zal eind mei 2019 worden gehouden zodat er meer tijd is om de teams compleet te hebben. Teams en campingpastors worden geestelijk toegerust en er zal veel aandacht zijn voor teambuilding en praktische voorbereiding op het Dabarwerk per team en camping.

Areopagus

BELEIDSONTWIKKELING

Areopagus bevond zich in 2018 aan het begin van een transitie. De toenemende vragen rondom prediking zijn dit jaar aanleiding geweest om stappen te zetten richting Areopagus 2.0. We merken hoezeer in veel gemeentes het geloof erodeert, hoezeer steeds weer nieuwe groepen van mensen 'gepakt' worden door de secularisatie, en hoezeer de prediking zelf ook vaak in crisis is.

In de bezinning op een actualisering van het aanbod is de visie geboren dat er een nieuw bondgenootschap tussen prediker en hoorder moet ontstaan. Naast de cursussen en trainingen voor predikanten willen vormen van toerusting ontwikkelen waarin de hoorders in de gemeente een grotere rol krijgen.

De cultuur waarin we leven maakt dat we niet zomaar goed staan voorgesorteerd voor het beluisteren van een preek. Het vergt concentratie om een lang(er) betoog aan te horen. Op geen enkel moment in de week zitten hoorders in die luisterhouding. Ze zijn gewend om snel te scannen wat interessant is; ze swipen en zappen zich de hele week door wat hun wordt aangeboden. De preek raakt bovendien aan andersoortige onderwerpen dan die worden aangereikt in de gedurige informatiestroom die over mensen heentrekt. Een preek vergt het aankunnen van langzame vragen, die de hoorders zich niet of nauwelijks stellen. Preken zijn voor veel hoorders verplichte luisteroefeningen. Verveling ligt op de loer. De opzet van Areopagus 2.0 beoogt de vragen van de hoorders te verwerken in het aanbod aan predikanten. Hoorders worden meegenomen in het een herontdekking van het luisteren. Een andere vernieuwing richt zich op de vraag naar de manier van trainen. Na tien jaar cursussen en trainingen Areopagus verkennen we ook nieuwe vormen: hoe leren predikanten? Waardoor groeien ze in wat ze doen?

De eerste schetsen van deze nieuwe visie zijn ontstaan in gesprekken met de leden van de visiegroep, predikanten en betrokken hoorders. In het najaar van 2018 is er een eerste ronde tafelgesprek geweest waarbij betrokken hoorders uit verschillende gemeenten waren samengebracht. We gingen met hen in gesprek, lieten hen reageren op vragen en stellingen en luisterden naar hun hoorderservaringen. Om deze visie verder uit te werken wordt in 2019 een ronde gemaakt door het land om bij verschillende gemeenten te luisteren naar wat er leeft op het terrein van prediking. Om de vernieuwingslag mogelijk te maken is in 2018 ook gewerkt aan het verbreden van de financiële basis onder Areopagus, zodat in 2019 er substantieel meer ruimte is in de fte-omvang van Areopagus.

CURSUSSEN

Behalve het verdiepen van de visie op het aanbod van Areopagus is er ook daadwerkelijk gestudeerd en getraind met en door predikanten:

- Januari - mei (5 middagen); Studiekring Spreken over God; 22 deelnemers, door Wim Dekker
- 6 maart 2018: Studiedag Opstandingskracht in woorden: 46 deelnemers, sprekers: Wim Dekker, Paul Visser, Tjerk de Reus, Kees van Ekris,
- 29 mei: Werkcollege Verlos ons van de boze, 19 deelnemers, sprekers: Beatrice de Graaf en Maarten Wisse
- 21 en 22 juni: Tweedaagse Predikant en Pionier, 6 deelnemers, o.l.v. Niels de Jong en Paul Visser
- 13 en 14 september: Tweedaagse Verandering van het hart, 9 deelnemers, o.l.v. Paul Visser en Maarten Kater (ism TUA)
- 31 oktober Studiedag Verlossende Woorden spreken, 46 deelnemers, sprekers: Arjan Plaisier, Ronelle Sonneberg

In totaal hebben 148 predikanten deelgenomen aan een training of studiedag van Areopagus (in vergelijking: in 2017 waren dat er ruim 60). De opbrengst van deze dagen is in het algemeen, naast de inhoudelijke verrijking, dat er onderlinge steun en betrokkenheid is. Predikanten delen hun vragen met elkaar en helpen elkaar verder.

BIJDRAGEN AAN STUDIEDAGEN EN LEZINGEN

De studieleider Kees van Ekris en Paul Visser hebben op verschillende momenten en in diverse verbanden hun bijdrage geleverd aan het gesprek over prediking. In dit verband noemen we de bijdrage die Kees in het najaar van 2018 leverde aan een studiedag over jongeren en prediking.

AREOPAGUSMAGAZINE EN AREOPAGUSBRIEVEN

In 2018 zijn er vier edities gemaakt van Areopagusmagazine. Deze viel bij ruim 800 predikanten in de mailbox. De edities bevatten – naast artikelen- altijd een stevig en existentieel interview met een predikant, om het leven en de ervaringen van de prediker over het voetlicht te krijgen. De leden van de visiegroep droegen substantieel bij aan het Magazine en de redactie was in handen van Koos van Noppen. In het voor- en najaar is er een Areopagusbrief uitgezonden waarin het cursusaanbod voor de komende periode werd aangekondigd.

BOEK

In het najaar 2018 is een begin gemaakt met het schrijven van een boek over het preekproces. De voorbereidingsfase, de meditatie en studie, het schrijven en houden van een preek, de feedback, etc. Eén van de kernhoofdstukken gaat over de 'relationele hermeneutiek', die kenmerkend is voor de werkwijze van Areopagus onder woorden wordt gebracht. Alle leden van de visiegroep dragen aan deze publicatie bij. De redactie van het boek is in handen van Koos van Noppen.

VISIEGROEP

De visiegroep bestond in 2018 uit Anja van Maanen, Hanneke Ouwerkerk, Bert Karel Foppen, Rien Teeuw, Richard Saly, Theo Pleizier, Paul Visser en Kees van Ekris. De breedte van deze groep en de kennis en ervaring van wat er zich afspeelt in gemeenten en onder predikanten zijn van wezenlijk belang in om te komen tot trainingen en studiedagen die aansluiten op de werkelijkheid van de predikers in Nederland. Op 20 februari en 28 juni kwam de visiegroep bijeen. Tijdens de eerste bijeenkomst vond er een nadere kennismaking met IZB-Focus en het Focusteam plaats.

PROMOTIE

Op 24 mei verdedigde Kees van Ekris in Groningen zijn dissertatie *'Making See. A Grounded Theory on the prophetic dimension in preaching'*. Aan zijn werk en de verdediging daarvan werd het predicaat cum laude verleend. In verschillende lezingen, interviews en artikelen heeft Kees de vruchten van zijn promotiestudie samengevat en uitgelegd.

NETWERK

Nieuw in 2018 is dat, bij wijze van experiment, Kees participeert in het onderwijsprogramma van de EFT in Leuven. Samen met ds. Jaap Hansum verzorgde hij er colleges homiletiek. Paul Visser participeert in veel verbanden (in Amsterdam, in landelijke media, op gemeenteveningen in onze achterban). Kees van Ekris is vanuit Areopagus lid van Preekwijzer. De contacten met de PTHU zijn gecontinueerd. PTHU en Areopagus zijn partners, verwijzen naar elkaar en zijn op elkaar ingesteld. Daarnaast zijn er goede contacten met JOP en de HGJB over jongeren en prediking.

07.

Hoogleraar secularisatiestudies

In het kader van zijn leerstoel secularisatiestudies aan de Rijksuniversiteit Groningen startte Herman Paul in 2018 twee nieuwe projecten. Het eerste is een onderzoek naar de onbedoelde seculariserende effecten van christelijke zending, opgezet in samenwerking met Stefan Paas (VU) en gefinancierd door de GZB. In dit project is Maryse Kruithof sinds 1 september 2018 als postdoc-onderzoeker werkzaam. Het tweede project is een essay in boekvorm met de voorlopige titel *Shoppen in advent: over secularisatie van het zelf*, waarvoor Paul in 2018 vrijwel al het benodigde vooronderzoek verrichtte. Dit boekje wordt een vervolg op *De slag om het hart: over secularisatie van verlangen*, waarvan in 2018 een vierde druk verscheen. Ook gaf Paul in 2018 weer diverse lezingen voor predikanten, kerkelijke gemeenten en christelijke schoolbesturen. Eind 2018 maakte Herman Paul bekend dat hij zijn secularisatieproject met de publicatie van *Shoppen in advent* (naar verwachting begin 2020) als voltooid beschouwt. Hij zal het bovengenoemde GZB-project blijven begeleiden en voor IZB Focus nog meeschrijven aan een Bijbelstudiekatern over verlangen, maar zich daarna gaan concentreren op zijn reguliere werk als hoogleraar geschiedenis in Leiden.

08.

Communicatie, fondsenwerving en relatiebeheer

In 2018 zijn de afdelingen Communicatie en Fondswerving & Relatiebeheer nauwer gaan samenwerken en worden ze gezamenlijk aangestuurd. Een grote gemeenschappelijke factor van beide stafafdelingen is hun nadruk op het delen van verhalen. De ervaringen van mensen in de verschillende werktakken van de IZB zijn een goed middel om anderen te bemoedigen en om hen bij het missionaire werk te betrekken. Daarbij draait het om participatie, gebed, financiële steun. In het afgelopen jaren hebben we ons in het bijzonder gericht op het betrekken van jongeren en ondernemers bij de IZB. Naar onze indruk zijn we daarmee een goede weg ingeslagen. Tegelijk concluderen we dat de inspanning een lange adem zal vergen.

Wat de fondsenwerving betreft heeft afgelopen jaar veel focus gelegen op het werven van inkomsten voor het algemene (lees: niet project-gebonden, plaatselijke) missionaire werk van de IZB. We mogen met dankbaarheid concluderen dat deze toespitsing vruchten heeft afgeworpen. De enige grote post die behoorlijk achterbleef op de begroting zijn de legaten. Gezien de gestelde focus hebben de losse werktakken binnen de organisatie minder aandacht gehad. De uitzondering hierop is IZB Impact. De projecten zijn een onuitputtelijke bron van verhalen en die genereren relatief eenvoudig de benodigde gelden bij opstart of verlenging. Voor de werving ten behoeve van deze projecten proberen we natuurlijke verbanden zoveel mogelijk te benutten, zoals lokale ondernemers, regionale fondsen, maar ook naburige kerkelijke gemeenten.

Wie de volgende generatie niet wil missen, zal nu moeten investeren. Onder dat motto hebben we beleid ontwikkeld om jongeren te betrekken bij het missionaire werk in Nederland. Om deze doelgroep te bereiken is ander soortige content nodig – afgestemd op de mediakanalen waar zij zich bevindt, bijv. Instagram. Het uitvoeren van het opgezet beleid startte in het laatste kwartaal van 2018 en levert inmiddels mooie feedback ook. Het bereik groeit, langzaam maar gestaag.

ONDERNEMERSNETWERK

Ondernemers kunnen een grote impact hebben op hun directe omgeving. Mede hierom heeft de IZB afgelopen jaar vol ingezet op het intensiveren van relaties met deze doelgroep. We hebben de ondernemers bezocht, materiaal ontwikkeld en een inspiratie-event georganiseerd om ze te betrekken bij het missionaire werk en bij onze organisatie.

Inspiratie-event

Donderdagavond 7 juni vond in Amersfoort het eerste IZB-ondernemersevent plaats. Een toerustingsavond voor leidinggevendenden, over de pendelbeweging tussen de binnenkamer en de werkvloer. Er bleek veel animo voor de bijeenkomst. De beschikbare plaatsen waren in een mum van tijd vergeven. Mede naar aanleiding van de bijeenkomst is een start gemaakt met verdere toerusting van deze doelgroep.

Geloven op Werkdagen

Geloven op werkdagen is een beknopt bijbelstudieboekje met tien overdenkingen die uitdagen om de beweging van de binnenkamer naar de werkvloer te (blijven) maken. Voor elke werkdag, twee weken lang, wordt een Bijbelgedeelte, een paar gedachten, een vraag, een gebed en soms een oefening of lied aangereikt.

Woord voor de werkweek

Woord voor de werkweek' is een wekelijkse podcast op de maandagmorgen die ingaat op de vragen en moeilijkheden waar ondernemers en leidinggevendenden tegenaan lopen. En om hen te inspireren om gericht op Christus de werkweek in te gaan. Zo wil de IZB ondernemers en leidinggevendenden helpen om dichterbij God te leven, te werken en vrucht te dragen. De podcasts worden goed gewaardeerd, maar hebben nog een mager bereik.

TOER VOOR HET GOEDE DOEL

Twee pelotons van twintig renners fietsten zaterdag 2 juni de Toer voor het Goede Doel, een sponsortocht langs enkele missionaire plekken. 'De deelnemers combineerden hun passie voor wielrennen met hun betrokkenheid op het missionaire werk in ons land. Ze vonden het prachtig om bij de pleisterplaatsen in Amsterdam, Utrecht en Amersfoort bij de IZB-projecten 'in de keuken' te kijken. De organisatoren, onder wie twee vrijwilligers, maakten met veel voldoening de balans op. Er werd 10.000 euro bij elkaar gefietst. Sponsor 12gobike en Terhoek deden er nog een schep bovenop met een bijdrage van 2500 euro resp. 250 euro. Het geld komt ten goede aan de drie bezochte missionaire projecten.

KOORAVOND

'Secularisatie treedt op als mensen het zingen verleren', schrijft IZB-hoogleraar Herman Paul. 'Juist als kerkgebouwen leeglopen, is het zaak dat kerken niet klagen over wat hun ontbreekt, maar zingend blijven getuigen van God.' Zaterdagavond 22 september voegden honderden koorleden en bezoekers de daad bij het woord, tijdens een IZB-avond in de Amersfoortse St. Joriskerk. Het jubilerende Hervormd Mannenkoor IJsselmuiden / Grafhorst, onder leiding van Freddy Veldkamp trad daar op, samen met het Jongerenkoor Jigdaljah,.

gedirigeerd door Bert Noteboom.

Ds. P.J. den Admirant verzorgde een meditatie naar aanleiding van de gelijkenis van de verloren zoon. 'Welkom thuis'.

VENSTERS

Om de nieuwe website van de IZB bij de lancering wind in de rug te geven is de bundel 'Vensters' gemaakt. Iedereen die zich op de website inschreef voor de ook vernieuwde digitale nieuwsbrief kreeg een inspirerend boekje met columns van IZB-werkers, die een inkijkje geven in verschillende takken van missionair werk. De oplage was in no time uitgeput. De bijdragen verschenen ook als columns in het Friesch Dagblad.

'EERST DIT'

Al langere tijd leefde bij de IZB de wens om podcast-series te ontwikkelen. Na gesprekken met verschillende mogelijke partners, kwamen we in het najaar van 2018 in gesprek met de EO. Bij de EO was leefde een soortgelijk verlangen en was ook een concept was ontstaan. IZB en EO hebben dit samen verder ontwikkeld. Onder de naam 'Eerst dit' is het sinds december 2018 in de lucht. Elke werkdag krijgen de abonnees 's ochtends een 7-minuten durende podcast in hun Whatsapp, met een Bijbelgedeelte en een beknopte overdenking daarbij, gericht op het dagelijks leven. De doelgroep bestaat uit mensen in het spitsuur van het leven (25-40 jaar), die willen groeien in geloof en het volgen van Jezus. Al kort na de lancering bleek er bijzonder veel animo voor 'Eerst Dit'. Aan het eind van de eerste maand, rond de jaarwisseling, stond de teller op 8.000, terwijl we hadden gehoopt op 5.000 na het eerste *halfjaar*.

ECHO

In de aanloop naar Pasen en Kerst verscheen een uitgave van ECHO, als hulpmiddel bij missionaire contacten rond deze christelijke feestdagen. Veel gemeenten maakten gebruik van de gelegenheid om de achterpagina enige 'couleur locale' mee te geven, met informatie over kerkdiensten en andere ontmoetingsmomenten. Predikanten van gemeenten die gebruik maken van het blad, bieden we een preekschets aan over het bijbelgedeelte dat centraal staat in het blad.

De oplage van ECHO daalt licht, maar blijft omvangrijk, met respectievelijk x en x exemplaren.

LICHTSPOOR

Zesmaal per jaar verzorgde de redactie een uitgave van 'Lichtspoor', het blad dat in veel gemeenten wordt gebruikt als een bescheiden 'cadeautje' bij ouderenbezoekwerk. De oplage ligt stabiel rond de 26.000 exemplaren. De artikelen zijn afkomstig van een kleine redactie. Joke Verweerd en André Troost schrijven bij toerbeurt een kort verhaal. Op veler verzoek is in 2018 een uitbreiding van het aantal pagina's voorbereid. Met ingang van 2019 telt elke uitgave 12 pagina's.

De redactie werkt via de zogeheten 'Lichtspoor-dag' ook aan de toerusting van ouderenbezoekers, vrijwilligers uit kerkelijke gemeenten. De bijeenkomst, 27 oktober 2018 in Amersfoort, had als thema 'Gij die zo nabij zijt', naar de titel van het boek van redactielid ds. H.G. de Graaff. Na de presentatie van het boek hield de auteur een inleiding over het thema. Bezoeken konden daarna kiezen uit vier workshops: over adviezen voor beginnende pastoraal werkers, over het schrijven van levensverhalen, over pastoraat aan mensen die lijden aan dementie en over 'achterwaarts rouwen': het verwerken van verlies-ervaringen in eerdere levensfasen. De bijeenkomst werd bijgewoond door 160 belangstellenden.

PINKSTERPAD

Een vast onderdeel in het aanbod van de IZB is de ondersteuning bij de organisatie van een 'Pinksterpad', een wandeling op Tweede Pinksterdag, waarbij de deelnemers onderweg iets ter overweging krijgen aangeboden: een gedicht, een spreuk, een vraag, of iets dergelijks. De organisatie is in handen van plaatselijke kerken, die zelf een aantrekkelijke route uitstippelen tussen twee kerkgebouwen in de regio. Het Pinksterpad is ooit ontwikkeld op Goeree Overflakkee en daar trekt het evenement jaarlijks ca. 500 bezoekers. Ook op andere plaatsen is in 2018 een Pinksterpad gehouden: in Emst en Nieuw-Lekkerland. De IZB leverde bijdragen in de vorm van publiciteits- en promotiemateriaal en adviezen achter de schermen.

09.

HRM

In dienst

Nelleke Kruijmer
Agnes van Haaften-Tijssen
Henk van der Veen
Jaël Verheij-Oudshoorn
Paul Visser

Uit dienst

Jurjen de Groot
Jaël Verheij-Oudshoorn
Kelly de Hoop
Peter Oudshoorn

AANTAL FTE'S

Er zijn 40 medewerkers gedurende (een deel van) het jaar 2018 in dienst geweest.
Per 31 december 2018 waren dat er 37. Het aantal fte's in 2017 bedroeg 25,1.

Aantal medewerkers in dienst

2014	42	22,4 fte
2015	42	24,3 fte
2016	47	22,0 fte
2017	39	26,1 fte
2018	40	25,1 fte

Verzuimpercentage (exclusief WAZO-verlof en gecorrigeerd voor deeltijdfactor):

2014	1,9 %
2015	1,5 %
2016	0,7 %
2017	0,4 %
2018	1,4 %

10.

Verantwoordingsverklaring 2018

Het bestuur van IZB - vereniging voor zending in Nederland onderschrijft door middel van deze verklaring de volgende principes van goed bestuur:

1. Binnen de instelling dient de functie "toezicht houden" (vooraf: vaststellen of goedkeuren van plannen en achteraf: het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk te zijn gescheiden van het "besturen" en van de "uitvoering".
2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor informatieverschaffing en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

Deze drie principes zijn hierna nader uitgewerkt.

PRINCIPE 1 - TOEZICHT HOUDEN, BESTUREN EN UITVOEREN

Organisatie van het intern toezicht op bestuurlijke en uitvoerende taken en de uitvoering daarvan

De instelling wordt bestuurd door het statutair bestuur, bestaande uit ten minste zeven natuurlijke personen.

Bestuursleden worden benoemd door de algemene vergadering. De benoeming geschiedt voor een periode van drie jaren. Elk jaar treden ten minste twee bestuursleden af volgens een door het bestuur op te maken rooster. Bestuursleden kunnen maximaal drie maal worden herbenoemd. Het bestuur doet een voordracht aan de algemene vergadering. Leden kunnen namen van kandidaten bij het bestuur indienen. Het bestuur bepaalt dan een dubbeltal ter verkiezing. Als er geen namen worden ingediend, doet het bestuur een enkelvoudige voordracht aan de vergadering.

Het bestuur telt in 2018 acht leden en twee vacatures. De dagelijkse leiding van de activiteiten berustte bij een tweehoofdige titulaire directie (algemeen directeur en operationeel directeur). In de novembervergadering van 2018 is besloten om verder te gaan met een eenhoofdige titulaire directie. De directie opereert met inachtneming van de statuten, de bestuursbesluiten en het directiereglement. Het toezicht vooraf berust bij het bestuur. Het bestuur stelt, op advies van de directie, het meerjarenbeleidsplan, het jaarplan en de begroting vast. Na vaststelling in het bestuur wordt hieraan uitvoering gegeven door de verschillende afdelingen onder leiding van de directie.

Het bestuur heeft het besturen van de vereniging gedeeltelijk gedelegeerd aan de directie. Tot de competentie van de directie behoren het uitvoeren van de werkzaamheden binnen de kaders van het door het bestuur vastgestelde beleid, het leiding geven aan de werkorganisatie, het personeelsbeleid en het onderhouden van externe contacten.

De instelling heeft geen afzonderlijk toezichthoudend orgaan. De functie toezicht houden achteraf wordt vervuld door het bestuur. Het bestuur vergadert ten minste vier maal per jaar, in aanwezigheid van de directie. De toezichthoudende functie van het bestuur vindt plaats door beoordeling van door de directie aangeleverde stukken (inclusief een periodiek directieverslag) en de besluitvorming daarover.

De IZB heeft een Commissie Toetsing Financieel Beleid, die bestaat uit leden van de vereniging (niet zijnde bestuursleden) met specifieke deskundigheid op financieel en beleidsmatig gebied. Deze commissie overlegt ten minste twee maal per jaar met de directie en het hoofd financiën en bedrijfsvoering over het beleid, de begroting en de jaarrekening en is op deze wijze namens de leden betrokken bij het toezicht vooraf en achteraf. In 2018 heeft deze commissie tweemaal vergaderd. Aan het begin van het verslagjaar waren de volgende personen lid van de commissie: B. (Bart) van Lunteren en dhr M. (Maarten) van Duijn (RA).

Aan de hand van het jaarverslag en jaarrekening leggen bestuur en directie aan de leden van de vereniging verantwoording af over de verrichte activiteiten, over de ingezette middelen en over de uitkomsten van de fondsenwerving. De algemene vergadering (de ledenvergadering) stelt na bespreking het jaarverslag vast en vervult aldus haar rol van toezicht houden achteraf.

Optimale samenstelling van het bestuur

IZB - vereniging voor zending in Nederland streeft naar een zodanige samenstelling van het bestuur, dat de noodzakelijk geachte competenties binnen het bestuur vertegenwoordigd zijn. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat de individuele bestuursleden gezamenlijk over een veelheid aan kwaliteiten beschikken.

Evaluatie van het functioneren van directie en bestuurders

Het functioneren van de directie wordt jaarlijks geëvalueerd door het bestuur, mede aan de hand van de directieverslagen over de verstreken periode, die geagendeerd zijn voor de bestuursvergaderingen. Daarnaast vindt ten minste eenmaal per jaar een functioneringsgesprek door de voorzitter van het bestuur en een ander bestuurslid plaats. In het op 10 april 2015 vastgestelde document 'beschrijving van de bestuursstructuur' is opgenomen: 'het bestuur zal ten minste één maal per vier jaar – onder leiding van een externe deskundige - het eigen functioneren, gericht op de kwaliteit en de doelmatigheid van besturen, beoordelen en ontwikkelen'. Het bestuur heeft in 2018 ingestemd met een voorstel van de bestuurscommissie, die naar aanleiding van de laatste bestuursevaluatie is ingesteld, om bestuur en toezicht in te richten via het model van een Raad van Toezicht en een Raad van Bestuur. Geadviseerd door een oud-notaris zijn hiertoe nieuwe statuten opgesteld, alsook een bestuursreglement. De statuten worden op de Algemene Vergadering

in mei 2019 aan de leden ter goedkeuring voorgelegd.

PRINCIPE 2 - OPTIMALE BESTEDING VAN MIDDELEN

Benoemen van richtinggevende doelstellingen op alle relevante gebieden en niveaus

Op 29 juni 2018 heeft het bestuur opnieuw haar missie en visie vastgesteld in het kader van het nieuwe meerjarenbeleidsplan onder de titel In vreugde delen. De missie luidt: 'Wij staan voor zending in Nederland. Wij geloven dat zending Gods eigen werk is. Hij heeft zijn Zoon gezonden in de wereld en Zijn Geest stuwt de voortgang van de evangelieverkondiging, met het oog op de dag van het Koninkrijk van God. In beweging zijn we meegenomen, en wij hopen eraan mee te mogen werken dat gemeenten en gemeentelieden zo gestalte geven aan het evangelie van Jezus Christus in onze samenleving, dat mensen zich daardoor aan Hem geven. Het is ons verlangen dat mensen die Hem nog niet kennen, Christus vinden en samen met zijn gemeente Hem navolgen, en zo in de vreugde gaan delen.'

Op 14 september 2018 heeft het bestuur de kaderbrief 2019 vastgesteld. In deze brief geeft het bestuur aan de werkorganisatie aan binnen welke kaders (vanuit het meerjarenbeleidsplan) het jaarplan 2019 dient te worden opgesteld. Het jaarplan 2019 is door het bestuur goedgekeurd in zijn vergadering van 16 november 2018.

Monitoren en evalueren van de uitvoering van activiteiten en interne processen

De organisatie is zich ervan bewust, dat de noodzakelijke middelen door collecten en giften bijeengebracht worden. Het beleid is mede daarom gericht op de effectiviteit van de activiteiten en de efficiënte inzet van middelen. De personeelskosten vormen de belangrijkste kostencategorie. Het betreft vaak projecten met een lange looptijd. Bij het bepalen van de personele inzet binnen de werkvelden is de omvang van de inzet (parttime of fulltime) voortdurend een punt van aandacht. Ook bij inkoop van goederen en diensten wordt gezocht naar de beste prijs-kwaliteitverhouding. Bewaking van de doelmatige uitvoering van de activiteiten vindt plaats door bestuur, directie en afdelingshoofden. Aan de hand van het directieverslag en/of voorstellen van de directie bewaakt het bestuur de voortgang van de doelstellingen voor de desbetreffende periode en worden nieuwe initiatieven besproken. Intern bewaakt en evalueert de directie de inhoudelijke aspecten van de activiteiten, de doelmatige uitvoering daarvan en de realisering van de doelstellingen. De directie kwam tweewekelijks bijeen in een directieoverleg. De directie behandelt dan werkverslagen, rapportages en/of voorstellen van de afdelingshoofden en besteedt aandacht aan knelpunten en nieuwe initiatieven. Na de keuze voor een éénhoofdige directiemodel, is er een maandelijks hoofdenoverleg ingesteld, waarop knelpunten en initiatieven worden besproken. In het kader van de beleidsvoorbereiding is er een breed beleidsoverleg ingesteld. Doel van het breed

beleidsoverleg is het aandragen van bouwstenen voor het formuleren van beleid, door middel van fundamentele gedachtevorming over missiologische visie, beleid, strategie en innovatie.

De bestedingscontrole vindt als volgt plaats. Eenmaal per kwartaal wordt een budget-rapportage opgesteld en worden de bestedingen vergeleken met de taakstellende begroting. Belangrijke verschillen worden geanalyseerd. De directie stelt aan de hand van deze gegevens vast of het niveau van de bestedingen acceptabel is. Maandelijks wordt de ontwikkeling van de inkomsten bewaakt aan de hand van een rapportage van de gerealiseerde inkomsten in relatie tot begroting en realisatie van voorgaande jaren.

In werking stellen van aanpassingen naar aanleiding van de evaluaties

De wijze van aanpassing hangt af van het desbetreffende onderwerp. Het bestuur maakt afspraken met de directie over gewenste aanpassingen en de implementatie daarvan en ziet, onder meer aan de hand van het directieverslag, er op toe dat de implementatie daadwerkelijk plaats vindt.

PRINCIPE 3 - OPTIMALE RELATIES MET BELANGHEBBENDEN

Belanghebbenden van IZB - vereniging voor zending in Nederland zijn:

Extern

1. alle pioniersplekken, missionaire projecten en kerkelijke gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland en met name zij die de activiteiten van IZB – vereniging voor zending in Nederland financieel en anderszins steunen, of daardoor gesteund worden;
2. kerkenraden, predikanten, zendings- en evangelisatiecommissies, lectruurcommissies;
3. donateurs en subsidieverstrekkers;
4. bovenplaatselijke kerkelijke organen;
5. (samenwerkingsverbanden van) christelijke organisaties;
6. christelijke media.

Intern

7. de leden van de vereniging;
8. medewerkers, bestuursleden en vrijwilligers.

Inhoud en de kwaliteit van de aan de belanghebbenden verstrekte informatie en wijze waarop informatie wordt verstrekt

De externe communicatie is voornamelijk gericht op de (predikanten, kerkenraden en leden van) plaatselijke kerkelijke gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van een breed scala aan middelen:

1. het blad Tijding, dat vier maal per jaar wordt toegezonden aan alle leden;
2. de digitale nieuwsbrief;
3. de website www.izb.nl, met nieuws en achtergronden;
4. Areopagus Magazine
5. Focusnieuws (een digitale nieuwsbrief bedoeld voor gemeenten en gemeentelieden betrokken bij IZB Focus)
6. het (interne) IZB-Bulletin, dat gemiddeld eenmaal per drie weken digitaal wordt verspreid onder alle medewerkers;
7. folders, brochures, via kerkelijke gemeenten;
8. persberichten in landelijke bladen en kerkbladen;
9. nieuws- en achtergrondartikelen in landelijke media;
10. uitingen op social media;
11. voorlichtingsbijeenkomsten (op aanvraag van gemeenten).

De verantwoordelijkheid voor deze uitgaven ligt bij de directie; het uitvoerende werk geschiedt door de afdeling communicatie.

Inrichting van de communicatie

Het communicatiebeleid van de IZB wordt gekenmerkt door de volgende trefwoorden: actueel, transparant, pro-actief, doelgericht. Afhankelijk van de aard en de urgentie van de communicatie wordt daarbij een keuze gemaakt uit de veelheid aan mogelijkheden.

Manier van omgaan met ideeën, opmerkingen, wensen en klachten van belanghebbenden

Over de wijze waarop we met belanghebbenden communiceren bestaan heldere afspraken. Deze zijn verwoord in een klachtenprotocol. Er bestaan korte lijnen voor de beantwoording van vragen, opmerkingen of klachten. Veruit de meeste worden binnen een week beantwoord. Als de opmerkingen of vragen nader overleg vereisen binnen de vergadering van het directie-team, volgt een schriftelijke, dan wel mondelinge respons uiterlijk binnen twee weken. Er zijn in 2018 zes klachten ontvangen. Van deze klachten is de correspondentie en afhandeling geregistreerd. Allen zijn behandeld volgens de richtlijnen zoals afgesproken.

Vragen van de pers worden behartigd door, of in opdracht van de directie. Voor medewerkers is een vertrouwenspersoon aangesteld in de persoon van mw Liesbeth van Velzen.

Amersfoort, 29 maart 2019

Namens het bestuur van IZB - vereniging voor zending in Nederland,

M.C. Batenburg, voorzitter

H.J. van Walsum, secretaris

11.

Verkorte jaarrekening

Balans per 31 december 2018

	31 december 2018	31 december 2017
Activa		
Immateriële vaste activa		
Ontwikkelingskosten	121.789	92.853
Website	26.914	27.042
	148.703	119.895
Materiële vaste activa		
Inventaris	49.828	107.328
	49.828	107.328
Financiële vaste activa		
Overige vorderingen	8.375	8.375
	206.906	235.598
Vorraden		
Materialen	13.971	12.810
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	42.259	35.247
Vorderingen op gelieerde organisaties	-2.132	3.525
Overige vorderingen en overlopende activa	135.261	60.153
	175.388	98.925
Liquide middelen	2.476.070	2.584.639
Totaal	2.872.335	2.931.972

Balans per 31 december 2018

	31 december 2018	31 december 2017
Passiva		
Reserves en fondsen		
Reserves		
Continuïteitsreserve	974.292	1.049.376
Bestemmingsreserve bijzondere leerstoel	42.600	54.200
Bestemmingsreserve toekomstige huisvesting	1.250.000	1.250.000
Bestemmingreserve kernactiviteiten	0	0
	2.266.892	2.353.576
Fondsen		
Bestemmingsfonds missionaire projecten	330.331	294.453
	330.331	294.453
Totaal eigen vermogen	2.597.223	2.648.029
Langlopende schulden	0	7.200
	0	7.200
Kortlopenden schulden		
Crediteuren	47.085	48.850
Belastingen en premies sociale verzekeringen	100.922	105.724
Vooruitontvangen bedragen	2.867	2.190
Overige schulden en overlopende passiva	124.238	119.979
	275.112	276.743
Totaal	2.872.335	2.931.972

Staat van baten en lasten over 2018

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
Baten			
Baten van particulieren	702.929	903.000	918.081
Baten van bedrijven	58.515	40.000	57.595
Baten van organisaties zonder winststreven	1.188.366	1.275.400	1.153.949
Som van de geworven baten	1.949.810	2.218.400	2.129.625
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	208.631	133.600	22.290
Overige baten	1.594	1.000	-6.080
Som der baten	2.160.035	2.353.000	2.145.835
Lasten			
Besteed aan doelstellingen			
Focus - toerusting gemeenten	384.037	402.700	307.970
Impact - missionaire projecten	968.340	1.056.500	925.608
Areopagus	88.580	69.600	85.309
Dabar	147.190	153.500	133.986
Missionaire publiciteit	8.237	7.900	7.487
Missionaire reflectie	0	25.300	0
Samenwerkingsverbanden	81.990	98.800	104.273
Communicatie	130.213	140.800	109.064
Totaal lasten doelstellingen	1.808.587	1.955.100	1.673.697
Kosten eigen fondsenwerving	196.467	285.600	191.308
Kosten beheer en administratie	210.711	184.900	185.418
Som der lasten	2.215.765	2.425.600	2.050.423
Saldo vóór financiële baten en lasten	-55.730	-72.600	95.412
Saldo financiële baten en lasten	4.924	7.000	2.318
Saldo van baten en lasten	-50.806	-65.600	97.730
Bestemming saldo van baten en lasten			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	-75.084	32.326	-35.200
Bestemmingsreserve bijzondere leerstoel	-11.600	-11.600	25.172
Bestemmingsreserve kernactiviteiten	0	-50.000	0
Bestemmingsreserve toekomstige huisvesting	0	0	0
Bestemmingsfonds missionaire projecten	35.878	-36.326	107.758
	-50.806	-65.600	97.730

FINANCIËN EN BEDRIJFSVOERING

Jaarcijfers 2018

De in dit jaarverslag opgenomen balans per 31 december 2018 en staat van baten en lasten over het jaar 2018 zijn ontleend aan de jaarrekening 2018, waarbij door Visser & Visser Accountants te Barneveld een goedkeurende controleverklaring is afgegeven.

Hierna is een beknopte toelichting opgenomen. Voor de overige details wordt verwezen naar de jaarrekening 2018, die op de website www.izb.nl is opgenomen en die op verzoek kan worden toegezonden.

TOELICHTING BIJ DE JAARCIJFERS 2018

De **baten uit eigen fondsenwerving** zijn in de afgelopen jaren uitgekomen op:

2014:	€ 1.723.000
2015:	€ 1.809.000
2016:	€ 1.824.000
2017:	€ 2.130.000
2018:	€ 1.950.000

De inkomsten uit eigen fondsenwerving waren € 160.000 lager dan in 2017. Dit is bijna geheel terug te voeren op lagere nalatenschappen.

Binnen de **baten als tegenprestatie voor levering van producten en diensten** is een verhoging te zien. Dit wordt mede veroorzaakt door de Focustrajecten die, vanwege een subsidie tegen een hoger tarief konden worden gerealiseerd. De **overige baten** betreffen teruggevraagde energiebelasting.

De **bestedingen aan de doelstelling** van de IZB hebben zich in de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (in € en in % van de totale bestedingen in het jaar):

2014:	€ 1.232.000	76%
2015:	€ 1.495.000	74%
2016:	€ 1.614.000	81%
2017:	€ 1.675.000	82%
2018:	€ 1.809.000	82%

De bestedingen in 2018 in euro's zijn lager dan begroot, omdat enkele begrote lasten niet zijn gemaakt, onder andere omdat een vacature niet is vervuld of vacatures later zijn vervuld. Sinds 2016 zijn de percentages zeer stabiel. Begroot was voor 2018 81%.

De **kosten van fondsenwerving** zijn, in % van de baten, als volgt:

2014:	12,1%
2015:	12,9%
2016:	11,1%
2017:	9,0%
2018:	10,1%

De ingezette lijn van lage kosten voor fondsenwerving zet zich door in 2018. Dit komt mede door niet of deels ingevulde vacatures en besparingen op de kosten. De kosten blijven onder het maximum van het CBF. (maximaal 25%).

De **kosten van beheer en administratie** zijn, in % van de totale lasten, uitgekomen op:

2014:	11,2%
2015:	14,0%
2016:	8,9%
2017:	9,0%
2018:	9,5 %

Ook hier zet de ingezette lijn zich door. De kosten blijven onder de 10%. De personeelskosten zijn wel hoger dan begroot, dit komt door overlap in de functie van hoofd van de afdeling en door een andere verdeling binnen de directie.

BEZOLDIGING BESTUUR EN DIRECTIE

Aan de statutaire bestuurders worden geen andere vergoedingen toegekend dan een vergoeding voor gemaakte reiskosten. Het bestuur heeft de feitelijke leiding overgedragen aan de titulaire directie.

De dagelijkse leiding van de organisatie berust bij 2 titulaire directeuren, die, op grond van de arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestantse Kerk in Nederland, als volgt zijn beloond:

	J.A. van den Berg (algemeen directeur) 2018	G.J.de Groot (operationeel directeur) 2018	J.A. van den Berg (algemeen directeur) 2017	G.J.de Groot (operationeel directeur) 2017
Dienstverband				
Aard (looptijd)	onbepaald	onbepaald	onbepaald	onbepaald
Uren	36	36	36	36
Parttime percentage	1,0	1,0	1,0	1,0
Periode	12 mnd	5 mnd	12 mnd	12 mnd
Bezoldiging				
Bruto loon/salaris	71.415	26.740	68.855	66.240
Vakantiegeld/ eindejaarsuitkering	11.641	4.359	10.316	9.923
Totaal jaarinkomen	83.056	31.099	79.171	76.163
Sociale lasten	10.111	3.713	9.970	9.964
Pensioenlasten	9.187	3.659	8.589	8.197
Totaal bezoldiging	102.354	38.471	97.730	94.324

Naast de directietaken zijn de directeuren samen voor 1,15 fte direct bij de uitvoering van de programma's betrokken; de resterende 0,39 fte betreft de directietaken.

NORMEN VOOR DE BEZOLDIGING

De IZB houdt zich aan de door de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland opgestelde richtlijnen. In de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties is vastgelegd wat directeuren mogen verdienen in een jaar. Er is een model met een aantal criteria, waar punten aan gekoppeld zijn. Deze zijn:

Criterium	Uitleg	Punten
Omvang	gelden besteed aan de doelstelling en aantal medewerkers	130
Complexiteit	In hoeverre heeft de organisatie een eigen coördinerende rol	90
Organisatorische context	Hoe zelfstandig kan de directeur handelen en kan deze het beleid bepalen. Is het bestuur toezichthoudend?	145
Totaal		365
Collegialiteit	Correctie voor een organisatie met meerdere directeuren die samen verantwoordelijk zijn.	100%
Definitieve score		365

Bij de score van 365 past een bezoldiging van € 91.871. Daar valt de directeur van de IZB met € 83.056 ruim onder. Hierbij is uitgegaan van de situatie zoals die zich op 31 december 2018 voordeed.

VERMOGEN

Ultimo 2018 bedraagt het vermogen van de IZB € 2.597.000. Het vermogen bestaat uit verschillende componenten, te weten:

- Een continuïteitsreserve ter grootte van € 974.292. Dit bedrag is in lijn met de interne norm van € 973.000, die berekend is op basis van de in de organisatie bestaande risico's. De Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen van Goede Doelen Nederland hanteert als norm dat de continuïteitsreserve maximaal 1½ maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie bedraagt (dat is circa € 3.048.000). De continuïteitsreserve van de IZB blijft ruim binnen dit maximum.
- Een bestemmingsreserve toekomstige huisvesting van € 1.250.000, gevormd uit de verkoopopbrengsten van de in 2015 en 2016 verkochte kantoorpanden.
- Een bestemmingsfonds missionaire projecten van € 330.000. Dit betreft met een specifieke bestemming ontvangen giften voor de projecten van Impact, die volgend jaar of in de jaren daarna aan de desbetreffende projecten zullen worden besteed.
- Daarnaast is er nog een reserve van kleinere omvang bestemd voor de kosten van een leerstoel.

BELEGGINGSBELEID

Op grond van het treasurystatuut zijn de middelen van de organisatie aangehouden op een spaarrekening bij een van de Nederlandse banken.

Vertrouwelijk

**Aan het bestuur van
IZB- Vereniging voor zending in Nederland
Breestraat 61
3811 BH AMERSFOORT**

Ref.: 063620/1436294

Barneveld, 29 maart 2019

Betreft: jaarstukken 2018 met controleverklaring d.d. 29 maart 2019

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken 2018, voorzien van onze controleverklaring d.d. 29 maart 2019.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van ons eigen archief. Het overige exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring, zoals opgenomen in de overige gegevens van bijgaande - door ons gewaarmerkte - stukken, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarstukken ongewijzigd worden vastgesteld door het bestuur. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Indien u deze jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarstukken").

Eén exemplaar van de jaarstukken dient te worden ondertekend door de leden van het bestuur. De jaarstukken worden vastgesteld in de Bestuursvergadering van 29 maart 2019.

Overigens wijzen wij erop dat indien tot de vergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarstukken noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming.

Onze bevindingen zijn besproken met de penningmeester en directie op 15 februari 2019. Mocht u echter aanvullende toelichtingen wensen naar aanleiding van deze brief, dan vernemen wij dat graag. Uiteraard zijn wij altijd bereid bovenstaande nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Visser & Visser Accountants B.V.

E.D. van den Brink RA

Bijlagen

12.

Risico-analyse

In 2017 hebben we de belangrijkste risicogebieden van de organisatie geïnterpreteerd. Daarbij zijn ook de bijbehorende actiepunten in kaart gebracht, inclusief de eventuele restrisico na de getroffen beheersingsmaatregelen. De risicoanalyse stelt bestuur en directie in staat vast te stellen in hoeverre de maatregelen adequaat zijn. Op basis van de beschreven restrisico's is een gewenste omvang van de continuïteitsreserve berekend. De maximale omvang is van toepassing als de beschreven risico's zich alle tegelijkertijd voordoen.

We lopen hier de belangrijkste risicogebieden langs:

MISSIE EN STRATEGIE

- a. De IZB kan zich in beleid en uitvoering verwijderen van de missie, wat als onaanvaardbaar wordt beschouwd, omdat dit de relevantie van de organisatie aantast. Getroffen maatregelen zijn hoge standaarden bij werving en selectie van medewerkers en directie. Voorts is een begin gemaakt met het verankeren van het 'voicemechanisme' in de overlegstructuren, voor een structurele inbreng van leden, kerken/gemeenten en samenwerkingspartners.
- b. Ontkerkelijking en secularisatie. Risicobereidheid is hier niet relevant, omdat het de context betreft waarin de organisatie opereert. De IZB ontwikkelt programma's die de leden van de kerkelijke gemeenten bewust maken van de relevantie van het christelijk geloof, ook in een seculiere context.

ORGANISATIE

- a. Het risico bestaat dat de binding van leden-particulieren aan de organisatie afneemt – dat is een algemene landelijke trend. Belangrijke partners, zoals kerkelijke gemeenten, geen lid zijn van de vereniging. Op termijn kan dat verlies van inkomsten met zich meebrengen. Door het hiervoor genoemde voicemechanisme wordt er aan gewerkt om de betekenis van de organisatie voor haar leden te verwortelen.
- b. Er is geen risicobereidheid ten aanzien van fraude en onrechtmatig handelen. In verband daarmee worden besluiten door de tweehoofdige directie collegiaal genomen. Verder is er de toezichthoudende rol van het bestuur en is er een adequaat stelsel van functiescheiding.
- c. Beveiliging persoonsgegevens. In 2017 is een protocol databeveiliging ontwikkeld, aansluitend bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming, die in mei 2018 van kracht wordt. De organisatie wenst geen risico te lopen op dit terrein en past de wettelijke regels integraal toe. Een interne functionaris voor de gegevensbescherming ziet hierop toe.

FINANCIEEL

- a. Risico op teruglopen van inkomsten. De organisatie is voor een groot deel afhankelijk van inkomsten uit donaties. Teruglopen van inkomsten zou het directe gevolg kunnen zijn van het zich voordoen van de hiervoor genoemde risicogebieden. De organisatie wenst de invloed van deze risico's op het geefgedrag zoveel mogelijk op te vangen door de hiervoor genoemde beheersingsmaatregelen. In toenemende mate streven we ernaar dat bijdragen van deelnemers aan de programma's en bestemmingsgiften voor (aansprekende) programma's in balans zijn met de kosten van deze programma's. In verband hiermee vindt een verschuiving plaats van algemene giften naar bestemmingsgiften.
- b. Nalatenschappen en legaten. Nalatenschappen en legaten zijn onzekere geldstromen. De organisatie onderkent dit risico, maar zorgt voor voldoende ruimte in de continuïteitsreserve om lagere inkomsten dan begroot op te kunnen vangen.

PROGRAMMALIJNEN

- a. Impactmeting en communicatie daarover is nog beperkt ontwikkeld. In 2018 wordt een start gemaakt met het ontwikkelen van impact-assessments. Ook wordt gezien in hoeverre de communicatie over de programmalijnen van betekenis is voor de relevantie van en steun aan de missie van de organisatie.
- b. Beheersen van groei. Het programma Focus kende een goede ontvangst in 2017. Ook voor de komende jaren wordt groei verwacht. Het onvoldoende beheersen daarvan kan tot een ongewenste druk op de organisatie leiden.
- c. Voorkomen van innovatie-achterstanden. De organisatie onderkent het risico dat programma's onvoldoende kunnen innoveren. Bij het opstellen van meerjarenbeleid en jaarlijkse beleidsplannen wordt hieraan aandacht geschonken.

Jaarverslag

STATUTAIRE NAAM

IZB - vereniging voor zending in Nederland

VERKORTE NAAM

IZB

OPRICHTINGSDATUM

27 november 1935

GRONDSLAG EN DOEL

‘De vereniging erkent de Bijbel als Gods Woord en aanvaardt de Drie Formulieren van Enigheid. Zij heeft ten doel de inwendige zending in Nederland in overeenstemming met de belijdenis van de Nederlandse Hervormde Kerk’ (art. 3 van de statuten). Na de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland in 2004 is in artikel 4 van de statuten vastgelegd dat de vereniging dienstbaar is aan het geheel van de Protestantse Kerk in Nederland.’

ADRES

Breestraat 59 - 61, 3811 BH Amersfoort
Tel.: 033 - 461 19 49

WEBSITE

www.izb.nl

